فرارو

چه کسی از مطالعات علم می ترسد

استیو فولر (Steve Fuller) استاد «مطالعات علم» انگلیسی از جمله خبر سازترین فلاسفه و جامعه شناسان این حیطه است. کتاب «کوهن در برابر پوپر» (Kuhn Vs. Popper) از زمره مهم ترین کتب اوست. یادداشت زیر از این حیث که گونه ای مانیفست برای مطالعات علم محسوب می شود، قابل توجه است. در واقع این مانیفست دو سال بعد از حمله آلن سوکال به پست مدرنیسم (۱۹۹۶) و به مثابه واکنش به فضایی است که از پس آن واقعه به وجود آمد. در این یادداشت کوتاه برخی ادعاهای اصلی این حیطه مطالعاتی مورد دفاع قرار گرفته و با کنایه به منتقدین این حیطه، در نهایت سعی می‌شود که حدود فعالیت و لزوم این نوع کاوش‌ها بررسی شوند.

[استیو فولر/ ترجمه و تلخیص: سید مرتضی‌هاشمی‌مدنی]

علم تجربی(Science) در جامعه امروزین، تقویم کننده استاندارد عقلانیت(Rationality) است، اگر چه تومل ما به علم تجربی هرچه باشد، معقول (Rational)نیست. این پارادوکس اکنون محققینی را که مبناهای اجتماعی و فرهنگی علم تجربی را مطالعه می کنند ([همان حیطه مطالعاتی] که به‌اختصار به « مطالعات علم» معروف است) به وجد و شور آورده است.این [پارادوکس] همچنین توضیح می‌دهد که چرا دانشمندان عملگرایی (Practical Scientists) مانند آلن سوکال (Alan Sokal)، رشته ما را تا این حد تهدید کننده یافتند. اگرچه،واکنش‌ایشان بسیاری‌اوقات‌مانند‌شلیک کردن به پیام رسانی است که خبرهای بدی دارد.[اما] پیام همان باقی‌می‌ماند.

ایده بنیانی [رایج در جامعه امروز] این است که عالم بودن مساوی است با عاشق علم بودن.بنابراین، هرگونه ناخرسندی از علم تجربی می‌بایست نتیجه جهل باشد. بنابراین معلمان زودباور مدرسه از اینکه روح «تجربه» و «اکتشاف» - که ذاتی علم تجربی پنداشته می‌شود- را به بچه‌ها القا نکنند، ترسانده شده‌اند.

حال ،متخصصین مطالعات علم دقیقاً چه کار می کنند-و چرا به نظر می رسد که خیلی مایه آزار دانشمندان شده‌اند؟ ما نظریه‌ها و روش‌های علوم انسانی و اجتماعی را در مورد کار دانشمندان علوم طبیعی و فن آوران (Technologists) به کار می‌بریم .ما آنها را به مثابه عضوی از مردم مطالعه می کنیم، نه به عنوان خدایگان کوچک .ما آنها را در محل‌های کارشان مشاهده می کنیم ،شواهدشان را تفسیر می کنیم .[و این همه را] با در نظر گرفتن و پیش فرض گرفتن چیزهای دیگری که در باب نوع بشر می‌دانیم ،[انجام می‌دهیم.]

ممکن است این مطالعه چیز کاملا بی ضرری به نظر برسد، اما در واقع حتی برای جامعه شناسان مدتی زمان می‌برد تا متوجه آن شوند. تا دهه ۱۹۷۰ ، «جامعه شناسی علم» برپایه قبول نسبتاً غیر انتقادی آنچه دانشمندان ممتاز و فلاسفه علم درباره سرشت علم تجربی باید بگویند، استوار شده بود. برای فهم این معنا، تصور کنید برای تأسیس جامعه شناسی دین

منحصراً بر قول کشیشان و عالمان الهیات تکیه شود .[در این حالت] جامعه شناس کار خودش - که مطالعه علم به مثابه فعالیت‌عینی انسانی است- را انجام نداده است.

آنچه ما فهمیدیم این است که علم تجربی فعالیتی کاملاً تعریف شده نیست.بلکه ، [مجموعه] بسیاری فعالیت‌های متفاوت است که نوعاً بیشتر به زمینه اجتماعی شان متصل‌اند تا به یکدیگر.علم، در هر لحظه از تاریخش می‌تواند به جهت‌های بسیاری میل کند. مسیرهای معدودی، که در واقعیت اخذ می‌شوند، ناشی از فاکتورهای سیاسی، اقتصادی و فرهنگی فراگیر بوده‌اند. در مورد فعالیت‌هایی که جامعه ما «علمی» می‌خواند، به نظر می‌رسد هیچ چیزی منحصراً «معقول»، «عینی» یا معطوف به «حقیقت» (Truth-Oriented)نیست.

اشتباه نکنید: این بدان معنا نیست که دانشمندان علم تجربی از باقی مردمان «کمتر» معقول‌اند؛ بلکه، آنها «بیشتر» [از دیگران] معقول نیستند.محققین مطالعات علم عموماً عقل و هوش قابل توجهی را به مردم عادی نسبت می‌دهند.

به نظر می‌رسد قدرت علم تجربی بر سه ستون استوار است.یکی تشکیلات اجتماعی متمایز علم است که امروزه دوره‌های متمرکز کارهای گروهی و نیز نقادی را، در مقیاسی جهانی با مَنابع مادی قابل توجه، ممکن می‌سازد.دیگری تلاش سیاسی هماهنگ شده برای به کار بردن نتایج تحقیق علمی‌در تمام ابعاد جامعه است. مورد نهایی کنترلی است که دانشمندان بر کیفیت بیان تاریخشان اِعمال می‌کنند.انحرافات و شکست‌های

آلن سوکال، مقاله ای را منتشر ساخت تا پوچی و بی معنایی رشته ما را افشا کند. او ترتیبی داد تا آن مطلب در ژورنال مهمی‌در زمینه مطالعات فرهنگی چاپ شود.ژورنالی که سردبیران متوجه نشدند که این بیشتر یک شوخی است

گذشته عمدتاً مخفی نگاه داشته می‌شوند، که این منجر به [ظهور] تصویر رنگ آمیزی شده حاکی از پیشرفت [از علم] می‌شود، در غیر این صورت [این انحرافات و شکست‌های تاریخی] از امور بشری غایب‌اند.

البته، اینها ادعاهای مناقشه انگیزی هستند که، به یک معنا، از علم ایهام زدایی می کنند.اما این ادعاها همچنین به معنای تشویق دانشمندان است تا در اظهاراتشان متواضع‌تر باشند، تا عامه مردم بی جهت از آنچه علم می‌تواند انجام دهد تعریف نکنند.شکست‌های علم تجربی در عمل به انتظارات مورد نظر خودش احتمالاً ضرر بیشتری به جایگاه اجتماعی علم در سالهای اخیر وارد کرده است تا اقداماهایی که مطالعات علم [در این جهت] مرتکب شده است.[مثلاً] مطالعات علم، هیچ ربطی به مصائب مرتبط با تحقیق پیرامون ایدز و جنون گاوی نداشته است.در عوض، برخی بینش‌های مطالعات علم ممکن است در واقع به دانشمندان کمک کند تا [با این مسأله] روبرو شوند که چرا عامه مردم از آنها احساس نومیدی می کنند.

مطالعات علم دو سال پیش [(این متن در سال ۱۹۹۸ نوشته شده است)] به‌طور ناگهانی در کانون توجه قرار گرفت، زمانی که یک فیزیکدان گمنام امریکایی، یعنی آلن سوکال، مقاله ای را منتشر ساخت تا به قول او پوچی و بی معنایی در رشته ما را افشا کند.همانگونه که مشهور است اوترتیبی داد تا آن مطلب در ژورنال مهمی در زمینه مطالعات فرهنگی چاپ شود.ژورنالی که سردبیران و ویراستارانش متوجه نشدند که این بیشتر یک شوخی است[1].از توجه گسترده ای که به این ترفند سوکال شد- که اکثراً نیز در تأیید او بود- واضح بود که او به برخی تردیدهای عمیق که هنوز دامان مطالعات علم را رها نکرده، دامن زده است.بسیاری از این دلمشغولی و تردیدها به سادگی نتیجه قرائت نادرست از آن چیزی است که محققین مطالعات علم می‌گویند.

در هر حال، محل اصلی مناقشه می‌تواند در گزاره‌های [از علم] می‌شود، در غیر این صورت [این انحرافات و شکست‌های تاریخی] از امور بشری غایب‌اند.

البته، اینها ادعاهای مناقشه انگیزی هستند که، به یک معنا، از علم ایهام زدایی می کنند.اما این ادعاها همچنین به معنای تشویق دانشمندان است تا در اظهاراتشان متواضع‌تر باشند، تا عامه مردم بی جهت از آنچه علم می‌تواند انجام دهد تعریف نکنند.شکست‌های علم تجربی در عمل به انتظارات مورد نظر خودش احتمالاً ضرر بیشتری به جایگاه اجتماعی علم در سالهای اخیر وارد کرده است تا اقداماهایی که مطالعات علم [در این جهت] مرتکب شده است.[مثلاً] مطالعات علم، هیچ ربطی به مصائب مرتبط با تحقیق پیرامون ایدز و جنون گاوی نداشته است.در عوض، برخی بینش‌های مطالعات علم ممکن است در واقع به دانشمندان کمک کند تا [با این مسأله] روبرو شوند که چرا عامه مردم از آنها احساس نومیدی می کنند.

مطالعات علم دو سال پیش [(این متن در سال ۱۹۹۸ نوشته شده است)] به‌طور ناگهانی در کانون توجه قرار گرفت، زمانی که یک فیزیکدان گمنام امریکایی، یعنی آلن سوکال، مقاله ای را منتشر ساخت تا به قول او پوچی و بی معنایی در رشته ما را افشا کند.همانگونه که مشهور است اوترتیبی داد تا آن مطلب در ژورنال مهمی در زمینه مطالعات فرهنگی چاپ شود.ژورنالی که سردبیران و ویراستارانش متوجه نشدند که این بیشتر یک شوخی است[1].از توجه گسترده ای که به این ترفند سوکال شد- که اکثراً نیز در تأیید او بود- واضح بود که او به برخی تردیدهای عمیق که هنوز دامان مطالعات علم را رها نکرده، دامن زده است.بسیاری از این دلمشغولی و تردیدها به سادگی نتیجه قرائت نادرست از آن چیزی است که محققین مطالعات علم می‌گویند.

یادداشت‌های مترجم:

۱.در واقع مقاله سوکال با عنوان «سریچی از مرزها: به سمت هرمنوتیکی متغیر برای جاذبه زمین» در مجله مشهور Social Text چاپ شد.بعد از آن او در مقاله دیگری، بی معنایی جملات سر هم بندی شده در مقاله قبلی اش را لو می‌دهد و از آن به بعد از جمله خبرسازترین منتقدان پست مدرنیسم می‌شود.او نقل قولی دارد که می‌گوید: هر کس که تصور می کند که قوانین فیزیک ، از پنجره خانه من ، تخطی کند(من در طبقه بیست و یکم زندگی می‌کنم.)!

۲. «Tomorrows World»سریالی تلویزیونی که از شبکه بی بی سی پخش می‌شد و اختصاصی به نمایش نوآوری‌ها در جهان علم وفناوری داشت.

تلفن گروه اندیشه: ۸۸۷۶۱۲۵۷

دایرة‌المعارف دین، ارتباط و رسانه

نگاه دینی به پدیده‌های مختلف یکی از دغدغه‌های بشر بوده است. در حوزه رسانه نیز سال‌هاست متفکران غربی به غور و تفحص درباره همنشینی و تضادهای آموزه‌های دین و فناوری و ماهیت رسانه پرداخته‌اند که این تلاش آنها در قالب همایش‌ها و مکتوبات به اهالی فکر عرضه می‌شود. به گزارش فارس،همزمان با دومین همایش بین‌المللی دین و رسانه، خانه هنر و اندیشه وابسته به مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما مستقر در شهر قم بنا بر ماهیت خود و همچنین به‌عنوان یکی از برگزارکنندگان همایش مذکور، ترجمه و تدوین دو کتاب مهم و با ارزش در حوزه دین و رسانه را در دست تهیه دارد.

کتاب دین در عصر رسانه نوشته استوارت هوور که توسط انتشارات راتلج در سال ۲۰۰۶ منتشر شده، یکی از مهم‌ترین کتب در حوزه مطالعات دین و رسانه است. وی یکی از شناخته شده‌ترین اساتید و پژوهشگران در حوزه مطالعات دین و رسانه است که دارای تألیفات متعددی در این‌باره است؛ پیش از این کتاب دیگر وی با نام بازاندیشی درباره رسانه، دین و فرهنگ به همت انتشارات سروش منتشر شده بود با این تفاوت که آن کتاب بیشتر جنبه گردآوری داشته و کتاب دین در عصر رسانه یکی از مهم‌ترین تألیفات وی به شمار می‌آید.

ترجمه کتاب ۳۶۶ صفحه‌ای دین در عصر رسانه را علی عامری مهابادی، فتاح محمدی و اسماعیل اسفندیاری بر عهده دارند.

همچنین کتاب دایرة‌المعارف دین، ارتباطات و رسانه ویراسته دانیل استوت که توسط انتشارات راتلج به سال ۲۰۰۶ منتشر شده نیز یکی دیگر از کتب در دست ترجمه است. این کتاب که به همت نویسندگان متعدد و در بیش از ۴۰۰ صفحه تدوین شده، دربرگیرنده ۱۲۸ مدخل مرتبط با مباحث دین، ارتباطات و رسانه است. برگزیده‌ای از مداخل دایرة‌المعارف دین، ارتباطات و رسانه به همت جمعی از مترجمان شناخته شده و کارآشنا در حال گردآوری است.

مجید اخگر، محمد شهبا، محمد نبوی، نیما ملک‌محمدی، فریده حسن‌زاده(مصطفوی)، سیدعبدالله گیوان و امیر احمدی آریان از جمله مترجمان این مجموعه هستند. گردآوری دو کتاب مذکور را سید حمیدرضا قادری بر عهده دارد.

دومین همایش بین‌المللی دین و رسانه از ۱۹ تا ۲۱ آبان‌ماه امسال به مدت سه روز در دو شهر تهران و قم برگزار خواهد شد.

فراخوان شناسایی پیمانکار شماره ۸۷/۰۲-۱۳-۰۷-۸۷

آگهی مناقصه عمومی

پژوهشگاه مواد و انرژی

پژوهشگاه مواد و انرژی در نظر دارد تجهیزات و دستگاه‌های مورد نیاز خود را به شرح ذیل از طریق برگزاری مناقصه عمومی خرید اری نماید. از کلیه شرکت‌های واجد شرایط درخواست می‌شود برای دریافت اسناد مناقصه با در دست داشتن اصل فیش واریزی به مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ ریال (یکصد هزار ریال) به ازای هر ردیف از جدول ذیل به حساب جاری ۹۱۰۰۰۰ به نام درآمدهای اختصاصی پژوهشگاه مواد و انرژی بانک ملی شعبه اتوند (قابل واریز در تمامی شعب بانک ملی) و معرفینامه جهت دریافت اسناد مناقصه (با ذکر موارد مورد نظر) از تاریخ ۱۳۸۷/۰۷/۲۳ تا ساعت ۱۵:۳۰ مورخ ۱۳۸۷/۷/۳۰ به نشانی: تهران- خیابان اتوند- کوچه امیر امزه ۱، پلاک ۱۶ مراجعه نمایند.

ردیف	موضوع	تعداد	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ارقام به ریال)
۱	کوره خنک‌کن و دمای بالا	۱	هفت میلیون و پانصد هزار ۷,۵۰۰,۰۰۰
۲	Planetary mill classic	۱	پانزده میلیون ۱۵,۰۰۰,۰۰۰
۳	Jaw crusher pulverisette	۱	سی و دو میلیون و پانصد هزار ۳۲,۵۰۰,۰۰۰
۴	دستگاه اندازه‌گیری ذرات (PSA)	۱	چهل و پنج میلیون ۴۵,۰۰۰,۰۰۰
۵	دکل باد و نرم‌افزارهای مربوط	۱	بیست و پنج میلیون ۲۵,۰۰۰,۰۰۰
۶	Atomic Absorption	۱	سی و پنج میلیون ۳۵,۰۰۰,۰۰۰
۷	DSC (Differential Scanning Calorimetery)	۱	چهل و پنج میلیون ۴۵,۰۰۰,۰۰۰
۸	دستگاه تعیین خواص مکانیکی، کشش، فشار، خمش	۱	بیست میلیون ۲۰,۰۰۰,۰۰۰
۹	نمونه‌برداری گرد و غبار محیطی	۱	بیست و دو میلیون و پانصد هزار ۲۲,۵۰۰,۰۰۰
۱۰	کروماتوگراف یونی	۱	بیست و دو میلیون و پانصد هزار ۲۲,۵۰۰,۰۰۰
۱۱	Contact Angle	۱	سی و نه میلیون و پانصد هزار ۳۹,۵۰۰,۰۰۰

ردیف	موضوع	تعداد	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه (ارقام به ریال)
۱۲	Ellipsometer	۱	یکصد و چهل و چهار میلیون و نهصد هزار ۱۴۴,۹۰۰,۰۰۰
۱۳	ICP(OES)	۱	شصت و یک میلیون و دویست و پنجاه هزار ۶۱,۲۵۰,۰۰۰
۱۴	NMR	۱	سیصد و هفتاد و پنج میلیون ۳۷۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۵	Raman	۱	دویست و هجده میلیون و دویست و پنجاه هزار ۲۱۸,۲۵۰,۰۰۰
۱۶	BET	۱	چهل و پنج میلیون ۴۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۷	Electro-Spinning	۱	پانزده میلیون ۱۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۸	دستگاه تزریق سرامیک	۱	بیست و سه میلیون و دویست و پنجاه هزار ۲۳,۲۵۰,۰۰۰
۱۹	میکروسکوپ FE SEM	۱	چهارصد و پنجاه میلیون ۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۲۰	میکروسکوپ HRTEM	۱	هفتصد و پنجاه میلیون ۷۵۰,۰۰۰,۰۰۰
۲۱	STA	۱	پانزده میلیون ۱۵,۰۰۰,۰۰۰
۲۲	FTIR	۱	پانزده میلیون ۱۵,۰۰۰,۰۰۰
۲۳	سکوبندی آزمایشگاه‌های فیزیکو شیمیایی	۴	یکصد میلیون ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰

- شرایط و مشخصات کامل در اسناد مناقصه منتشر شده است.
- ارائه پیشنهاد به منزله قبول شروط و تکالیف پژوهشگاه مواد و انرژی می‌باشد.

بدیهی است پژوهشگاه مواد و انرژی پس از بررسی اسناد و مدارک واصله در چارچوب ضوابط و مقررات داخلی خود از شرکت‌های واجد شرایط دعوت به عمل خواهد آورد. از ارائه مدارک و سوابق مزبور هیچگونه حقی را برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد. ضمناً آگهی فوق در شبکه اطلاع‌رسانی به آدرس اینترنتی www.merc.ac.ir قابل رویت می‌باشد.

مهلت تحویل اسناد مناقصه: تا ساعت ۱۵:۳۰ روز یکشنبه مورخ ۸۷/۸/۵

تاریخ بازگشایی پاکات‌ها: ساعت ۱۰ روز سه‌شنبه مورخ ۸۷/۸/۷

برای تضمین شرکت در مناقصه صرفاً ضمانتنامه بانکی مورد قبول خواهد بود.

- پژوهشگاه در رد یا قبول کلیه پیشنهادات مختار است.
- هزینه درج آگهی بر عهده برندگان خواهد بود.